



NÁRODNÍ
PAMÁTKOVÝ
ÚSTAV

GENERÁLNÍ
ŘEDITELSTVÍ

Ministerstvo kultury
Odbor památkové péče
Ing. arch. Monika Eichingerová
Maltézské náměstí 471/1
118 11 Praha 1

Váš dopis/ ze dne: 28. 8. 2026
Naše čj.: NPU-310/75862/2026
Vyřizuje: Ing. arch. Filip Březina
Spisový znak: 82.3.1
Místo, datum: Praha, 10. 9. 2026

Nové Město nad Metují, Královéhradecký kraj – INICIAČNÍ STUDIE – vyjádření k žádosti o předběžné stanovisko k Iniciační studii možného využití – Lokalita bývalého zahradnického domku čp. 101

Písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče podle § 32 odst. 2 písm. f zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Ve výše uvedené věci jsme obdrželi žádost vašeho ministerstva o zpracování odborného vyjádření k iniciační studii, na základě níž by mohlo dojít ke změně RP MPR Nové Město nad Metují.

Zpracovatel: Ing. arch. Radek Novotný, Na Skalce 1343, 549 01, Nové Město nad Metují
Datum zpracování: srpen 2026

Písemné vyjádření bylo zpracováno v součinnosti s NPÚ, územním odborným pracovištěm v Josefově (referent Ing. Matěj Kubina).

Ochrana řešeného území z hlediska zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů – legislativní rámec:

V rámci řešeného území se nachází:

- **Městská památková rezervace Nové Město nad Metují** (sále jen „MPR NMnM“), prohlášená Výnosem ministerstva kultury České socialistické republiky čj. 15.106/69-II/2 ze dne 3. prosince 1969 o prohlášení historického jádra Nového Města nad Metují za památkovou rezervaci; vedená v ÚSKP pod číslem rejstříku 1024.
- **Národní kulturní památka Zámek Nové Město nad Metují** (dále jen „NKP Zámek NMnM“), prohlášená Nařízením vlády č. 170/2008 ze dne 28. dubna 2008 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky; vedená v ÚSKP ČR pod číslem rejstříku 318.
- Řešené území je nutno chápat též jako **území s archeologickými nálezy (UAN)** ve smyslu § 22 odst. 2 a §23b zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů i ve smyslu mezinárodní Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, publikované ve Sbírce mezinárodních smluv pod č. 99/2000.

Předmět žádosti:

Žádost se týká pozemku p.p.č. 2378 (dříve st. p. č. 38) v k. ú. Nové Město nad Metují v ulici u Špýcharu v Novém Městě nad Metují, který je součástí národní kulturní památky zámek Nové Město nad Metují a součástí Městské památkové rezervace Nové Město nad Metují. Na tomto pozemku v minulosti stál dům čp. 101, který v roce 2020 zanikl a původní stavební parcela (st.p.č. 38) se v katastru nemovitostí stala pozemková (p.p.č. 2378) ve věci následné nepovolené výstavby probíhá řízení o odstranění stavby. Město nově uvažuje o případné koupi pozemku p.p.č. 2378 a sousedních pozemků se záměrem vytvoření naučné stezky Bedřicha Smetany. Tato stezka má vést přímo kolem uvedených pozemků a městu se nabízí možnost jejich využití ve veřejném zájmu formou malého informačního centra/kavárny se zázemím. Město chce tedy touto formou zjistit aktuální stanovisko Ministerstva kultury k takovému záměru.

Vyjádření NPÚ:

Vyjádření NPÚ k záměru:

Vzhledem k umístění záměru v areálu NKP Zámku NMnM považujeme za nezbytné, aby další příprava záměru proběhla formou kvalitně připravené architektonické soutěže, která umožní hledat nejvhodnější architektonické, urbanistické a funkční řešení novostavby v daném mimořádně hodnotném prostředí. NPÚ by měl být přizván již k přípravě a formulaci soutěžního zadání, a mohl tak uplatnit odborné požadavky z hlediska ochrany kulturních hodnot areálu. Současně požadujeme možnost účasti zástupce NPÚ v roli odborného externího poradce poroty, a to s možností odborně se vyjadřovat k návrhům z hlediska jejich vztahu k památkovým hodnotám, historickému prostředí, urbanistickým a pohledovým vazbám a celkové míře zásahu do areálu národní kulturní památky.

Nejedná se o prostor, v němž by měla být pouze nahrazena zaniklá stavba novým objektem obdobných parametrů. Řešené místo je součástí historicky a architektonicky mimořádně hodnotného zámeckého areálu, jehož charakter je výsledkem působení významných osobností architektury a dlouhodobého historického vývoje. Nový objekt by proto měl představovat kvalitní současný architektonický zásah, který bude schopen vstoupit do tohoto prostředí s odpovídající mírou respektu, aniž by se snažil historickou architekturu napodobovat či jí konkurovat.

Z pohledu památkové péče požadujeme, aby soutěžní zadání respektovalo zejména následující limity:

1. Půdorysná stopa

Je přípustná změna půdorysné stopy oproti původní stavbě domu čp. 101. Půdorysná stopa musí být přesvědčivě odůvodněno urbanistickými, provozními či architektonickými souvislostmi a nesmí vést k narušení charakteru zámeckého areálu.

2. Objem a měřítko

Novostavba nesmí svým objemem, výškou, hmotovým uspořádáním ani architektonickým výrazem převzít dominantní postavení v prostoru. Její měřítko musí odpovídat charakteru místa a podřídit se významu okolních historických staveb.

3. Vztah k historickému areálu

Návrh musí respektovat existující prostorové, kompoziční a pohledové vztahy v rámci zámeckého areálu. Zvláštní pozornost musí být věnována působení novostavby v dálkových i bezprostředních pohledech a jejímu vztahu k významným historickým objektům a prostorům areálu.

4. Charakter současné architektury

Preferováno bude řešení, které bude současné a architektonicky autentické, současně však bude citlivě reagovat na historický kontext. Nemělo by jít ani o historizující nápodobu, ani o formálně samoúčelný kontrast. Kvalita návrhu musí spočívat především ve schopnosti vytvořit přirozený a vyvážený vztah mezi novostavbou a historickým prostředím.

5. Vztah k zahradě a krajinářskému řešení

Návrh musí respektovat charakter a kompozici zámeckého areálu včetně jeho zahradních prostor. Novostavba nesmí být vnímána jako solitérní objekt umístěný za zahradou, bez vazby na své okolí; současně nesmí docházet k potlačení či znehodnocení hodnot přírodního rámce a zahradního prostoru.

6. Vztah k altánu

Návrh nesmí funkčně ani výrazově duplikovat stávající altán v zámecké zahradě. Je třeba vytvořit jednoznačně odlišný charakter a funkční náplň obou objektů tak, aby jejich vzájemný vztah nepůsobil jako zdvojení obdobného prvku v rámci areálu.

7. Architektonická kvalita

Vzhledem k mimořádné hodnotě místa je nezbytné, aby soutěž umožnila vznik návrhu odpovídajícího významu lokality. Soutěž by proto měla být otevřena dostatečně širokému okruhu kvalitních architektonických týmů; s ohledem na význam národní kulturní památky je vhodné zvážit i mezinárodní účast.

Za zásadní považujeme rovněž kvalitní nastavení soutěžních podmínek, odborné složení poroty a jednoznačně formulovaná hodnotící kritéria. Soutěžní zadání musí soutěžícím poskytnout dostatečně podrobný a odborně zpracovaný podklad o hodnotách řešeného místa a jeho širších souvislostech. Mělo by proto předem obsahovat zejména analýzu historického vývoje areálu a řešeného místa, vyhodnocení historických a současných prostorových a pohledových vztahů, stanovení základních objemových a měřítkových limitů, vyhodnocení vztahu zamýšlené novostavby k zámecké zahradě a stávajícímu altánu a jasné vymezení požadavků vyplývajících z ochrany národní kulturní památky.

Tyto podklady by měly soutěžícím umožnit pochopit nejen samotné místo určené pro novostavbu, ale také jeho postavení v rámci celého zámeckého areálu a význam jeho jednotlivých historických a kompozičních vazeb. Současně by však zadání nemělo předjímat konkrétní architektonické řešení, ale vytvořit jasně definovaný rámec, v němž bude možné hledat různé kvalitní architektonické odpovědi.

Hodnocení návrhů by nemělo být založeno pouze na provozní či ekonomické stránce, ale především na jejich architektonické kvalitě, schopnosti citlivě reagovat na historické prostředí, respektovat jeho měřítko a prostorové vztahy a současně vytvořit kvalitní soudobou architekturu.

Výsledkem soutěže by tak neměla být pouze „náhrada“ původního zahradnického domu, ale kvalitní architektonický příspěvek do mimořádně hodnotného historického prostředí, který bude dlouhodobě schopen obstát vedle historické architektury zámeckého areálu.

8. Územně plánovací dokumentace a funkční náplň stavby

Současně upozorňujeme, že řešené území není v současnosti v souladu s navrhovaným využitím stavby ani s platným územním a regulačním plánem. Plocha je v územním plánu vymezena jako plocha bydlení, což z hlediska ochrany hodnot národní kulturní památky nepovažujeme za vhodné.

Historický zahradnický dům představoval doplňkový objekt bezprostředně související s provozem a údržbou zámeckých zahrad. Jeho zánik proto podle našeho názoru sám o sobě nevytváří požadavek na obnovu původní hmoty ani na její nahrazení objektem obdobného charakteru. Naopak je třeba připustit, že prostor může být v případě kvalitního návrhu využit pro nový soudobý zásah, který bude přiměřeně reagovat na současné potřeby areálu.

Případná novostavba by však měla být odůvodněna veřejným či celospolečenským přínosem její funkce, nikoliv pouze možností ekonomického využití pozemku. Za nevhodné proto považujeme využití založené na bydlení, individuální rekreaci, soukromém provozu či jiném využití sledujícím primárně soukromý nebo komerční zájem. Nový objekt v prostoru národní kulturní památky by měl svým využitím přinášet novou hodnotu celému areálu a jeho návštěvníkům, případně podporovat jeho kulturní, vzdělávací, společenskou či jinou veřejnou funkci.

Z tohoto důvodu požadujeme, aby byla v rámci změny územního plánu prověřena možnost převedení řešené plochy do ploch občanského vybavení s funkční náplní sloužící veřejnosti, přičemž konkrétní využití by mělo být formulováno tak, aby vylučovalo primárně soukromé a komerční využití. Současně by mělo být prověřeno, zda je takto stanovené funkční využití dostatečně konkrétní, aby v budoucnu neumožňovalo využití objektu způsobem, který by byl v rozporu s významem a charakterem národní kulturní památky. I toto by se mělo objevit v rámci zadání k architektonické studii, pokud by v té době nebyl ÚP v tomto smyslu upraven. Základním předpokladem k zástavbě pozemku musí být vysoká architektonická kvalita návrhu, stejně důležitá je však kvalita jeho funkční náplně a její přínos pro areál a veřejnost.

Vyjádření NPÚ k předloženému návrhu:

Předložený návrh, byť svým poměrně jednoduchým a čistým architektonickým ztvárněním působí elegantním dojmem, nevytváří ve svém současném řešení dostatečně přesvědčivou vazbu na mimořádně hodnotné prostředí areálu zámku.

Problematický je zejména charakter prosklené stavby, který se v daném místě dostává do nežádoucího vztahu ke stávajícímu zahradnímu altánu. Vzhledem k transparentnímu a odlehčenému charakteru objektů dochází výrazově k nežádoucímu zdvojení architektonického prvku v rámci zámecké zahrady, namísto vytvoření vzájemně vyváženého vztahu mezi novostavbou a historickým areálem.

Současně považujeme za problematickou celkovou objemovou a výškovou kompozici návrhu. Zejména navrhovaná nástavba svým rozsahem a hmotovým působením vytváří v bezprostřední blízkosti altánu prvek, který s ním začíná prostorově soupeřit. Novostavba by se tak namísto přiměřeného doplnění areálu mohla stát výrazným, resp. dominantně působícím prvkem prostoru, což není vzhledem k charakteru a hodnotě národní kulturní památky žádoucí.

Za podstatné přitom považujeme, že problém návrhu nespočívá pouze v jeho jednotlivých architektonických prvcích, ale především v celkovém vztahu navrhované stavby k prostoru zámeckého areálu, jeho měřítku, kompozici a existujícím dominantám.

Z uvedených důvodů s předloženým návrhem v jeho současné podobě nelze souhlasit.

S pozdravem

Mgr. František Chupík, Ph.D.

náměstek generální ředitelky pro památkovou péči

Na vědomí:

NPÚ, ÚOP v Josefově – Ing. Matěj Kubina